

De betekenis van zorgplichten in het omgevingsrecht

VMR Inspiratiesessie 21 april 2015

Prof. mr. G.A. van der Veen

AKD Advocaten en Notarissen Rotterdam

Rijksuniversiteit Groningen

De betekenis van zorgplichten in het omgevingsrecht

1. Onverwacht voorbeeld: artikel 3
2. Betekenis en plaats in het omgevingsrecht
3. Artikel 13 Wet bodembescherming
  1. Begrip
  2. Succes en gevaren
4. De Omgevingswet
5. Afronding

Artikel 3

1. Een ieder neemt in het Antarctisch gebied zo veel mogelijk zorg voor het Antarctisch milieu in acht.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor het Antarctisch milieu kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
3. Onder het voorkomen van nadelige gevolgen voor het Antarctisch milieu als bedoeld in het tweede lid wordt voor wat betreft de organisator in ieder geval verstaan het treffen van redelijke preventieve maatregelen, die gericht zijn op het verminderen van het risico van milieubedreigende noodsituaties en de mogelijke nadelige gevolgen daarvan.
- (4. etc.)
- (5. etc.)

Elementen, ontleend aan artikel 3

1. Draagt een ieder een plicht van “zorg” voor een bepaald rechtsgoed of belang op
2. Die plicht tot zorg wordt, bij voorkeur, enigszins nader ingevuld met
  1. Na te laten handelingen, en/of
  2. Te nemen preventiemaatregelen, en/of
  3. Te nemen herstelmaatregelen (waarop doorgaans de nadruk ligt)
3. Voor het invoeren van de plicht is een geobjectiveerd bewustzijn vereist
4. Tot het onmogelijke is niemand gehouden: de redelijkheid

Werkt artikel 3?

Lijkt geen oeverloze bepaling:

1. Geldt in te kennen voldoende bepaald gebied
2. Te verwachten is dat men “redelijkerwijs” wel kan bedenken wat daar kan en niet kan > beperkt legaliteitsprobleem.
3. Te verwachten is dus ook, dat men “redelijkerwijs” wel kan bedenken wat nodig is aan herstelmaatregelen.
4. Alternatief van een complete set specifieke gedragsvoorschriften lijkt in dit geval nogal overdone (maar die zijn er tot op zekere hoogte natuurlijk toch).

Zegt u het maar!

Betekenis en plaats in het omgevingsrecht

1. Zorgplicht geldt naast specifieke gedragsvoorschriften
  1. Evident naast: bijvoorbeeld artikel 1.1a Wet milieubeheer
  2. Minder evident naast: artikel 13 Wet bodembescherming
2. Zorgplicht is nooit de prevalente figuur; de specifieke gedragsvoorschriften van wet en/of vergunning prevaleren
  1. Voorbeeld oratie, noot 10.
3. Zorgplicht heeft (ook daarom) min of meer een restrol, is vaak een vangnet, en dus ook maar een beperkt relevante figuur.

Zorgplicht artikel 13 Wbb, begrip (1)

1. De zorgplicht behelst – kort samengevat – het verbod om bodem te verontreinigen (artikel 13)
2. gaat (alleen) om verrichten van handelingen als bedoeld in artikel 6-11 Wbb en kennis van verontreiniging
3. geldt voor “een ieder”: voorkomen en toepassen
4. als niet voorkomen → geheel opruimen

Bijkomend:

Er moet een melding en een opgaaf van (voorgenomen) maatregelen bij het bevoegd gezag gedaan worden (artikel 27)

Het bevoegd gezag kan aanwijzingen geven

Zorgplicht artikel 13 Wbb, begrip (2)

1. De zorgplicht heeft een brede reikwijdte
2. Graafwerkzaamheden leidend tot verspreiding asbest (ABRvS 17 december 2014)
3. Niet opruimen van asbest van een ander echter niet (ABRvS 18 juni 2014)
4. Handhaving via de bestuursrechtelijke last onder dwangsom of last onder bestuursdwang

Artikel 13 Wbb, succes en gevaren

1. Succes door voldoende duidelijke verwijzing naar handelingen als bedoeld in de artikelen 6 tot en met 11 Wbb
2. Succes door (kennelijk) voldoende duidelijk begrip bij de handelende personen
3. Gevaren: ook hier “overspannen” van de norm: voorbeeld ABRvS 18 juni 2014
4. Overspannen van de norm lijkt een algemeen probleem, vide ook artikel 1.1a Wm en artikel 1.6 Omgevingswet

De Omgevingswet

1. Linkje met oratie
2. Twee zorgplichten; specifieke en een algemene
3. Artikel 1.6 Ow: wel heel algemene zorgplicht
4. P. 106/107 oratie: een ieder moet zorgdragen voor het (heel ruime) begrip van de fysieke leefomgeving
5. Handhaving bij “onmiskkenbare” strijd > begrip moet ingevuld worden > besluit in de zin van artikel 1:3 Awb?
6. Is het nodig??

Afronding: dank voor uw aandacht en vragen

Prof. mr. G.A. van der Veen

Advocaat bestuursrecht/omgevingsrecht

AKD Advocaten en notarissen Rotterdam

Bijzonder hoogleraar milieurecht RUG

AKD advocaten & notarissen

Wilhelminakade 1, 3072 AP Rotterdam

Postbus 4302, 3006 AH Rotterdam

T: +31 88 253 5556, M: +31 6 4767 0777

F: +31 88 253 54 47

E: gvanderveen@akd.nl

W: www.akd.nl

